

واکاوی مولفه‌های شایستگی‌های حرفه‌ای موردنیاز روان‌شناسان و مشاوران مدرسه: کاربرد رویکرد کیفی

لیلا نجات‌بخش اصفهانی^۱، ابوطالب سعادت‌تی شامیر^۲، محمد قمری^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۶/۱۱ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۹/۱۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف واکاوی مولفه‌های شایستگی‌های حرفه‌ای موردنیاز روان‌شناسان و مشاوران مدرسه انجام شد. روش پژوهش کیفی بود. جامعه آماری مشاوران و روان‌شناسان مشغول به خدمت در مدارس دولتی شهر اصفهان بودند که به روش نمونه‌گیری گلوله برفی ۱۶ شرکت‌کننده انتخاب شدند. نمونه‌گیری تا زمانی ادامه پیدا کرد که اشباع اطلاعاتی حاصل شد و با استفاده از روش مصاحبه نیمه ساختار اطلاعات جمع‌آوری شدند. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل مضمون و روش کدگذاری باز، محوری و انتخابی استفاده شد. نتایج نشان داد که مولفه‌های شایستگی‌های حرفه‌ای موردنیاز روان‌شناسان و مشاوران مدرسه شامل ۵ مقوله اصلی؛ تخصص و مهارت (سواد مشاوره، مهارت‌گرایی و تخصص، تجربه، توانایی برقراری ارتباط، هماهنگی حرف و عمل، دقت و ریزینی، توجه به تفاوت‌های فردی، داشتن برنامه و هدف)، بروزآوری (آشنایی با فضای مجازی، بروز بودن، یادگیری مادام‌العمر)، ویژگی‌های فردی (داشتن سلامت عاطفی و روانی، فعال و بانشاط، خودآگاهی و انتقادپذیری، تیپ شخصیتی، صبر و بردباری، همدلی و درک متقابل، واقع‌بینی، داشتن اعتماد و امنیت، خلاقیت، اقتدار، انعطاف‌پذیری)، ویژگی‌های اخلاقی (عدم سوگیری و قضاوت، بینش و اعتقاد مثبت، رازداری و اخلاق‌مداری) و سازمان‌گرایی (آشنایی با ویژگی‌های محیط‌کاری، سازمان‌گرایی، تعهد شغلی و نظام ارجاع) می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که در راستای ارائه خدمات تخصصی مشاوره در مدارس، روان‌شناسان و مشاوران به شایستگی‌های حرفه‌ای گوناگون و جامعی نیاز دارند. لذا پیشنهاد می‌شود در فرآیند استخدام مشاور مدرسه به این مولفه‌های شایستگی‌های حرفه‌ای توجه شود.

کلیدواژه‌ها: شایستگی‌های حرفه‌ای، روان‌شناس، مشاور مدرسه

۱. دانشجوی دکتری مشاوره، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. (نویسنده مسئول) استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

seadaatee@srbiau.ac.ir

۳. استاد، گروه مشاوره، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

مقدمه

سوپر^۱ تولد رسمی روان‌شناسی مشاوره را در سال ۱۹۵۱ گزارش کرد، زمانی که رهبران کلیدی ایالات متحده آمریکا در آنچه در آن زمان حوزه راهنمایی و مشاوره نامیده می‌شد، به اتخاذ اصطلاحات "روان‌شناس مشاوره" رای دادند. در طول ۶۵ سال پس از تاسیس، روان‌شناسی مشاوره به حدی پیشرفت کرده است که اکنون به عنوان یک تخصص روان‌شناسی کاربردی در دنیا شناخته می‌شود. شکل و بیان روان‌شناسی مشاوره در کشورهای مختلف متفاوت است. با این حال، این موضوع درباره مشاوره منطقی به نظر می‌رسد که گفته می‌شود تخصص مشاوره در هر کشوری که بکار گرفته می‌شود، ویژگی‌های فردی و اجتماعی خاصی را باید در نظر بگیرد تا ارائه خدمات مشاوره و روان‌شناسی کارآیی مطلوبی داشته باشد (لی، ۲۰۱۹).

از آنجایی که بخش عمده خدمات روان‌شناسی و مشاوره در سیستم‌های آموزشی رسمی ارائه می‌شود، و در عموم سازمان‌های آموزشی و مردم نهاد مدیریت مبتنی بر شایستگی و مبنا قرار دادن مدل‌های شایستگی در همه فرآیندهای سازمانی به ویژه در حوزه‌های راهنمایی و مشاوره از برنامه‌های جدی و اساسی سازمان‌های پیشرو و موفق می‌باشد. با اطمینان می‌توان گفت که معلمان و مشاوران در رأس ارکان و عناصر نظام تعلیم و تربیت قرار دارند؛ زیرا یکی از کارگزاران اصلی تعلیم و تربیت محسوب می‌شوند و اهداف متعالی نظام تعلیم و تربیت کشور با حضور و با واسطه آنان با کیفیت بیشتری تحقق می‌یابد. بنابراین، انتخاب، جذب، آموزش و نگهداشت مشاوران شایسته و کارآمد از اساسی‌ترین نیازهای نظام تعلیم و تربیت عمومی کشورهای جهان است (کوس و داکویت، ۲۰۲۲). در راستای رسیدن به این نیاز اساسی شناسایی و تعیین شایستگی‌های مورد نیاز مشاوران ضرورت دارد. آگاهی از شایستگی‌ها مبانی لازم را برای شناسایی و جذب، توسعه شایستگی‌ها، ارزیابی عملکرد توسعه مسیر شغلی نظام ارزشیابی و نظام پرداخت‌ها را فراهم می‌نمایند؛ چرا که چالش‌های اساسی در سیستم آموزشی ما به خوبی نمایانگر این واقعیت است که شایستگی‌ها و مهارت‌ها و اطلاعات معلمان و مشاوران نظام تعلیم و تربیت عمومی کشور همسوی با روش‌های قدیمی و رویکردهای سنتی است و همسویی کمتر با تغییرات جهانی آسیب‌های جدی به بدنه آموزشی و کاربران آن که همان کودکان و نوجوانان هستند، وارد کرده است (بورگس^۴ و همکاران، ۲۰۲۳). به نحوی که مطالعه مظفری قره‌بلاغ و چراغی (۱۴۰۱) نشان دادند که عمده‌ترین دلیل ترک تحصیل در دانش‌آموزان زنجان بحث آموزشی بوده است. از سوی دیگر آمار رو به رشد آسیب‌های اجتماعی، روانی و رفتاری در دانش‌آموزان بیانگر وجود نقص و خللی جدی در فرآیند مشاوره است، به نحوی که پرویزی (۱۳۹۶) اذعان داشتند برای جلوگیری یا تسریع در امر بهبود آسیب‌های روانی و اجتماعی دانش‌آموزان ابتدا باید نقش مشاور بصورت روشن در مدرسه تثبیت شده باشد تا بتواند تمام و کمال به مقابله با این نوع آسیب‌ها بپردازد، لذا عدم توجه به نقش مشاور و یا عدم آگاهی یک مشاور از نقشی که بر عهده دارد می‌تواند آسیب‌های جدی را به همراه داشته باشد. در راستای تبیین چرایی این نتیجه معکوس کاویانی و همکاران (۱۳۸۱) اذعان داشتند که عدم شکل‌گیری ساختارهای ذهنی مناسب، باعث عملکرد معیوب مشاورین و روان‌شناسان مدارس می‌شود. مطالب بالا بیان‌کننده این نکته است که احیاناً دانش، مهارت و شایستگی‌های عمومی روان‌شناسان و مشاوران در وضعیت فعلی به روشنی فاقد ظرفیت و توانایی پاسخگویی به نیازهای تخصصی و حرفه‌ای دوران جدید و پرچالش نظام تعلیم و تربیت و فراگیران است. مشاوران باید علاوه بر دارا بودن شایستگی‌های عمومی، واجد مجموعه مهارت‌ها؛ توانایی‌ها، دانش تخصصی و حرفه‌ای و به طور کلی شایستگی‌های شخصیتی، تخصصی، حرفه‌ای و سازمانی لازم باشند. بنابراین باید در گزینش و انتصاب، نگهداری و طراحی برنامه‌های درسی دوره‌های طولی و عرضی مشاوران نظام تعلیم و تربیت عمومی با رویکردهای جدید معیارهای تخصصی و شایستگی‌های حرفه‌ای و شایسته‌سالاری به طور جدی و عملی بکار گرفته شود. در این راستا مهم‌ترین اقدام، تعیین شایستگی‌های مشاوران نظام تعلیم و تربیت عمومی کشور است (سلیمانیان و نظری، ۱۳۹۲).

1. Super
2. Lee
3. Kos, Duquette
4. Burgess

احتمالا بخش عمده‌ای از کاستی‌های حوزه بهداشت روانی و رفتاری یادگیرندگان ناشی از عملکرد ضعیف و نامطلوب مشاوران مدرسه است. در این راستا نتایج پژوهش کریمی مزیدی و همکاران (۱۳۹۲) درباره مطالعه آسیب‌ها و رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان نشان داد که آسیب‌ها و مشکلات عمده نظام تعلیم و تربیت عمومی کشور در ارتباط با حوزه کاری مشاوران عبارتند از عدم وجود استعدادیابی در جریان تربیت و رشد آموزشی فراگیران، بی‌علاقگی به مدرسه، انگیزه پایین فراگیران برای یادگیری، شیوع عرفان‌های نوظهور وهابیت و سلفیت در برخی استان‌ها، اعتیاد، روابط جنسی آزاد، مصرف سیگار و قلیان، افزایش رفتارهای خودآسیبی در دختران و حتی خودکشی از جمله رفتارهای پرخطر شایع در بین نوجوانان دانش‌آموز است، رفاه‌طلبی و راحت‌طلبی از دوران ابتدایی تا متوسطه هم از سوی خانواده‌ها و هم از سوی آموزشگاه‌ها برای دانش‌آموزان وجود دارد، و عدم مهارت‌یابی و تقویت آن در دانش‌آموزان به منظور شروع به کار و زندگی بعد از فراغت از تحصیل در دوره متوسطه، در صورت عدم قبولی در دانشگاه. همچنین چالش‌های پیش روی مشاوران آموزش و پرورش، در ارتباط با دانش‌آموزان را شامل وقت‌گذرانی افراطی در فضای مجازی، ارزش بیش از حد قائل شدن به فناوری‌های روز دنیا و احساس خودکم‌بینی و ضعف در مقابل کشورهای توسعه یافته، ارزشمند دانستن دوستی با غیرهم‌جنس در نزد دانش‌آموزان، و ارزشمندی مهاجرت به خارج از کشور در حدود ۷۴ درصد، به طوری که ۶۲ درصد از دانش‌آموزان المپیادی برای ادامه تحصیل به خارج از کشور مهاجرت کرده‌اند.

در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (۱۳۹۰) بر استقرار نظام سنجش صلاحیت‌های عمومی، تخصصی و حرفه‌ای، تعیین ملاک‌های ارزیابی و نظام رتبه‌بندی علمی و تربیتی آموزگاران و تقویت انگیزه ارتقای شغلی در آنان بر اساس معیارهای نظام اسلامی و استقرار نظام پرداخت‌ها و جبران خدمات براساس تخصص و شایستگی‌ها و عملکرد رقابتی تأکید شده است. در واقع با هدف توسعه و پیشرفت همه جانبه جمهوری اسلامی ایران، برنامه ارتقاء علمی معلمان از جمله مشاوران در نظام تعلیم و تربیت مورد تأکید قرار گرفته است. داشتن یک نظام جذب، گزینش، نگهداری مشاوران و توسعه شایسته‌سالاری می‌تواند بر اساس ارزیابی‌های عملکرد کاربردی و رقابتی مبتنی بر شاخص‌های شایستگی مشاوران انجام گیرد. همچنین باید متناسب با توانمندی‌های تخصصی و حرفه‌ای و شایستگی‌های فردی و اجتماعی مورد نیاز یک مشاور مدرسه صورت گیرد (آموزش و پرورش، ۱۳۹۰).

عدم حضور یک مشاور متخصص و شایسته در مدرسه موجب می‌شود که کاستی‌های خانوادگی و مشکلات فردی دانش‌آموزان بیشتر و شدیدتر شوند و حتی دانش‌آموزان مشکل دار در مسیر نادرستی مانند اعتیاد، روابط نامناسب و خودکشی قرار گیرند که مسلماً آثار منفی مضاعف و جبران ناپذیری به همراه خواهد داشت (ارفسا و ولدمسکل، ۲۰۲۰). بررسی‌های پژوهشگر نشان داد که الگوی خاصی به منظور شناسایی و تعیین شایستگی‌های مشاوران نظام تعلیم و تربیت عمومی کشور وجود ندارد، همچنین آموزش و پرورش در جذب و نگهداشت مشاوران بیشتر به مدرک تحصیلی توجه دارد و به شایستگی‌های فردی، سازمانی و حرفه‌ای مشاوران توجه جدی ندارد. بر این اساس واکاوی مولفه‌های شایستگی‌های حرفه‌ای موردنیاز روان‌شناسان و مشاوران مدرسه و تدوین یک الگوی مناسب می‌تواند مهارت‌های مورد نیاز برای انتخاب مشاوران مدرسه ارائه کند و معیارهای مناسبی برای ارزیابی عملکرد مشاوران عرضه کند. این الگو موجب می‌شود آموزش و پرورش به هنگام ارزیابی افراد از نظر توانایی‌های مورد نیاز حال و آینده با ابهام مواجه نشوند. از سوی دیگر، آموزش و پرورش با مقایسه وضع موجود شایستگی مشاوران با شایستگی‌های مورد نیاز شغل، مشاوره به سهولت می‌تواند نیازهای آموزشی مشاوران مدرسه را تعیین و برای توانمندسازی عملی و حرفه‌ای آنها اقدام نماید تا ضمن نظام‌مند نمودن انتخاب و پرورش مشاوران امکان ارتقا و آموزش مادام‌العمر آنان نیز در نظام تعلیم و تربیت عمومی کشور فراهم نماید. لذا هدف پژوهش حاضر واکاوی مولفه‌های شایستگی‌های حرفه‌ای موردنیاز روان‌شناسان و مشاوران مدرسه بود.

روش شناسی پژوهش

روش پژوهش کیفی بود. در این روش هدف استخراج یافته‌های تحقیقی مشتمل بر تنظیم نظری واقعیت تحت بررسی، نه یک سلسله ارقام یا مجموعه‌ای مطالب که به یکدیگر وصل شده باشد. از طریق این روش نه تنها مفاهیم و رابطه بین آنها ایجاد می‌شود بلکه در زمینه مورد مطالعه، مفاهیم باید دارای عمومیت، صدق و روشن‌گر باشد. البته نباید فراموش شد که تحقیق به روش کیفی، به معنی پذیرش مفاهیم و مقولات فکری افراد مورد تحقیق نیست بلکه به منزله درک آنها است. در پژوهش حاضر نیز ارائه دیدگاه‌های روان‌شناسان و مشاوران مدارس به منزله پذیرش قطعی آنها نیست، بلکه هدف درک دیدگاه‌های آنها است. بر این اساس در پژوهش حاضر از روش پژوهش کیفی و از رهیافت نظام‌مند برای تحلیل پدیده شایستگی‌های حرفه‌ای موردنیاز روان‌شناسان و مشاوران مدرسه استفاده شد. جامعه آماری پژوهش، مشاوران و روان‌شناسان مشغول به خدمت در مدارس دولتی شهر اصفهان بودند که به روش نمونه‌گیری گلوله برفی انتخاب شدند. نمونه‌گیری تا زمانی ادامه پیدا کرد که به نوعی اشباع اطلاعاتی حاصل شد. در نهایت در پژوهش حاضر ۱۶ شرکت‌کننده به عنوان نمونه انتخاب و مصاحبه شدند. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل مشاور رسمی آموزش و پرورش در مدرسه باشد، دارای حداقل ۳ سال سابقه خدمت در پست مشاور مدرسه، دارای مدرک تحصیلی حداقل لیسانس در رشته مشاوره یا روان‌شناسی. ملاک‌های خروج از پژوهش هم عدم تمایل به همکاری با پژوهش و ارائه پاسخ‌های ناقص به سؤالات مصاحبه بودند.

ابزار پژوهش

برای جمع‌آوری داده‌ها از روش مصاحبه نیمه‌ساختار استفاده شد. مصاحبه نیمه‌ساختار، مصاحبه‌ای است که در آن سؤالات مصاحبه از قبل مشخص می‌شود و از همه مصاحبه‌شوندگان پرسش‌های یکسانی پرسیده می‌شود، اما آنها آزادند که پاسخ خود را به هر روشی که می‌خواهند ارائه دهند (دلاور، ۱۴۰۱). در مطالعه حاضر، برای پاسخ به سؤالات مرتبط با مولفه‌های شایستگی‌های حرفه‌ای موردنیاز روان‌شناسان و مشاوران مدرسه از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته استفاده شد. از آن جایی که الگوی مطالعه حاضر از داده‌های مستخرج از مصاحبه با مشاوران و روان‌شناسان مدرسه بدست آمد، این الگوی از جامعیت بالایی برخوردار است. قبل از شروع مصاحبه خلاصه‌ای از طرح پژوهش، نتایج بررسی پیشینه پژوهش، به همراه اهداف و سؤالات پژوهش جهت مطالعه و آمادگی اولیه برای مصاحبه‌شوندگان ارائه شد و در ابتدای جلسه مصاحبه نیز خلاصه‌ای از فرآیند پژوهش حاضر توضیح داده شد. به منظور ثبت پاسخ‌های مصاحبه‌شوندگان با کسب اجازه از آنان، مصاحبه‌ها ضبط شدند.

اعتباریابی مقولات و روابط آنها در بخش کیفی در واقع اعتباریابی نظریه است و مهم‌ترین بخش پژوهش در روش نظریه زمینه‌ای است. بر این اساس پژوهشگر تلاش کرد که از طریق بازگشت‌های مکرر به داده‌ها نظریه خود را مکرر ویرایش و تکمیل نمود و اصلاحات لازم را انجام داد تا نظریه استخراج شده به مرحله تراکم مفهومی^۳ و تمایز مفهومی^۴ برسد و قدرت تبیین‌کنندگی لازم را نسبت به شرایط موجود داشته باشد. در این پژوهش برای ارزیابی داده‌ها از معیارهای روایی^۵ و پایایی^۶ استفاده شد.

روایی سؤالات مصاحبه: برای بدست آوردن روایی ابزار پژوهش در بخش کیفی (سؤالات مصاحبه) از روش روایی محتوایی استفاده شد. برای این کار، نظرات متخصصان و صاحب‌نظران مورد بررسی گرفت. در این روش از تعدادی از متخصصان و صاحب‌نظران دانشگاهی درخواست شد که درباره روشن بودن محتوا و جامع بودن سؤالات مصاحبه اظهارنظر کنند. سؤالات مصاحبه در اختیار ۵ متخصص و صاحب‌نظر در حوزه مشاوره مدرسه قرار گرفت و از آنان خواسته شد که درباره روشن بودن محتوای سؤالات، کفایت سؤالات برای پوشش دادن اهداف پژوهش، نگارش و سادگی سؤالات و پیشنهاد در خصوص حذف یا اضافه کردن سؤالات

1. Reliability
2. Conceptual density
3. Conceptual specificity
4. Validity
5. Stability

اظهار نظر کنند. متخصصان از بین اساتید حوزه مشاوره مدرسه در دانشگاه اصفهان و واحد مشاوره سازمان آموزش و پرورش شهر اصفهان بودند. در نهایت پرسشنامه بخش کیفی (سئوالات مصاحبه) در راستای اهداف بخش کیفی در ۶ سئوال تدوین شد. پایایی سئوالات مصاحبه: معمولاً برای بدست آوردن پایایی پرسشنامه بخش کیفی (سئوالات مصاحبه) از دو روش کثرت گرایی به شیوه آزمودن مجدد انجام کار یا آزمودن قابلیت اطمینان بین کدگذاران استفاده می شود فرهادی و همکاران، ۱۴۰۱). در پژوهش حاضر برای محاسبه پایایی از شیوه آزمودن مجدد انجام کار استفاده شد. برای این کار از بین مصاحبه های انجام شده، اعداد ۳ مصاحبه انتخاب شده و هر کدام از آنها دو بار در یک فاصله زمانی ۳ هفته ای توسط پژوهشگر کدگذاری شدند که نتایج حاصل در جدول ۲ گزارش شده است.

جدول ۱. محاسبه پایایی به شیوه آزمودن مجدد انجام کار

ردیف	تعداد کل کدها	تعداد تشابهات	تعداد عدم تشابه	پایایی
۱	۳۴	۲۹	۵	۰/۸۵
۲	۳۸	۳۲	۶	۰/۸۴
۳	۳۳	۲۹	۴	۰/۸۷
کل	۱۰۵	۹۰	۱۵	۰/۸۵

همان طور که در جدول ۱ مشاهده می شود تعداد کل کدها در دو فاصله زمانی ۳ هفته ای برابر با ۱۰۵ کد، تعداد کل تشابهات در کدها در این دو زمان برابر با ۹۰ و تعداد کل عدم تشابهات در این دو زمان برابر با ۱۵ بودند. پایایی مصاحبه های انجام شده در این پژوهش، ۰/۸۵ بود. با توجه به این که میزان پایایی بیشتر از ۰/۶۰ است، قابلیت اعتماد کدگذاری مورد تأیید است. برای تحلیل داده ها از تحلیل مضمون و روش کدگذاری باز، محوری و انتخابی استفاده شد. در مرحله اول یا کدگذاری باز، محقق به بررسی متن های حاصل از مصاحبه پرداخته شد. با استفاده رهیافت مقایسه های ثابت پژوهشگر تلاش کرد تا مفاهیم را «اشباع» سازد در واقع به دنبال مواردی می گردد که مفاهیم را بازنمایی کرده و تا زمانی که اطلاعات جدیدی پیدا نشود به این کار ادامه می دهد. کدگذاری باز می تواند به صورت سطر به سطر، عبارت یا پاراگراف پاراگراف و یا صفحه به صفحه انجام شود. چنانچه واحد کدگذاری سطر باشد به هر یک از سطرها یا جملات مفهوم یا کدی اختصاص می یابد. این کد یا مفهوم باید بتواند حداکثر فضای مفهومی و معنایی آن را پر کند. در این مرحله تمام اطلاعات کدگذاری شدند. زمانی که مجموعه ای از مفاهیم (کدهای) اولیه استخراج شدند، مفاهیم مشترک بر اساس مقایسه های ثابت تشابهات و تفاوتها در قالب مقوله های اصلی دسته بندی شدند. این فرآیند کدگذاری محوری است. سپس مقوله های اصلی به یکدیگر مرتبط شدند و به نگارش درآمدند. مقوله های اصلی به صورت منطقی و تحلیلی به دنبال هم فهرست وار توضیح داده شدند و هر کدام را در ارتباط با دیگری و سپس در ارتباط با همدیگر قرار داده شدند و مقوله اساسی تر به نام کدگذاری انتخابی انجام شد.

یافته ها

در این بخش کدهای استخراج شده براساس مقوله های اصلی شامل ۵ مقوله و ۳۲ مقوله فرعی به شرح ذیل ارائه گردید، همچنین به منظور مستندسازی نتایج، نمونه ای از جملات مشاورین ارائه گردید.

جدول ۲. خلاصه مفاهیم و خوشه‌ها و طبقات استخراج شده از مصاحبه‌ها

کدگذاری انتخابی	کدگذاری محوری (مقوله- ها)	کدگذاری باز (مفهومی)
تخصص و مهارت	سواد مشاوره مهارت گرایي و تخصص تجربه برقراری ارتباط هماهنگی حرف و عمل دقت و ریزبینی توجه به تفاوت های فردی داشتن برنامه و هدف	پس یک مشاور باید واقعا یک مشاور متخصص باشد - یک مشاور وقتی تو مدرسه میاد یعنی تحصیلاتش رو داره، - از نگاه من بعنوان یک مشاور در مدرسه، داشتن سواد علمی مشاوره بسیار مهمه - یک مشاور در وهله اول باید یک متخصص باشه، یعنی تحصیلات عالی داشته باشه - یه مشاور باید مهارت مدیریتی خوبی داشته باشه، مسیر مشاوره رو اون باید تعیین بکنه و به نوعی سوار بر موج درمان باشه - یعنی باید به یک پختگی برسه تا بتونه چیزی رو به مردم تجویز بکنه که اگر خودشون تو اون موقعیت می‌بود، همون کار رو انجام می داد.
بروزآوری	آشنایی با فضای مجازی بروز بودن یادگیری مادام العمر	آپدیت بودن و نترسیدن از چالش های جهانی بخصوص تو حوزه فناوری اطلاعات - سواد رسانه‌ای بسیار مهمه - آگاهی به فناوری اطلاعات و البته دنیای مجازی میشه - بنظرم مهم ترین شایستگی شغلی اینه که یک مشاور باید یک محقق باشه و مدام از طریق پژوهش خودش و علم و تخصصش رو بروزرسانی کنه - برای یادگیری باید دید بلندمدت داشته باشه و همیشه به دنبال بروز کردن اطلاعاتش باشه - باید بروز باشه و تقریباً با موج جهانی حرکت بکنه
ویژگی‌های فردی	داشتن سلامت عاطفی و روانی، فعال و پرانرژی، داشتن خودآگاهی و انتقادپذیری، داشتن تیپ شخصیتی مشاور، صبور و بردبار بودن، داشتن توانایی همدلی و درک متقابل، واقع بین بودن، اعتماد پذیری، خلاق بودن، داشتن اقتدار و انعطاف پذیری	تو همه کتابها نوشتن ابتدایی ترین اصل مشاوره مهارت همدلی و درک متقابل - تا دغدغه مند بودن همه چیز باید باشه تا بتونه یک اثرگذاری قوی داشته باشه - افت و خیزهای روحی که همه دارن و اون هم هم مستثنی نیست به یه شکلی نباشه که در مقام یه مشاور قرارش نده - یک فرد در مقام یک مشاور شایسته باید منعطف باشه، یعنی متناسب با شرایطی که درش قرار می گیره رویکردی متفاوت و متناسب رو اخذ کنه. باید سازگار باشه و خودش تنش جدی با شرایط کاری نداشته باشه، یعنی اینکه نسبت به شرایط اینقدر آگاهی پیدا بکنه که بتونه خودش رو مدیریت کنه - به تیپ شخصیتش به موقعیت مشاوره بخوره - من بعنوان یک مشاور خودم باید یک الگوی کامل از فردی باشم که حداقل در ظاهر مشکل خاصی ندارم که شامل نوع پوشش من، تا حرف زدن، راه رفتن، اداب معاشرت و ارتباط با دیگرانه - در کل مشاور باید مثل یه پروتکل درمانی هم ظاهراً یه مشاور باشه - یه مشاور باید ذهن باز و خلاق داشته باشه، یچور تفکر واگرا.
ویژگی‌های اخلاقی	عدم سوگیری، قضاوت، داشتن بینش، متعهد، رازدار بودن، اخلاق مداری	یک مشاور باید از نظر اعتقادی به یه چیزی یجوری وصل باشه که بدونه همون معنای اول و آخره - پس یک مشاور باید خودش بینش و معرفت داشته باشه - سبک متفاوتی از زندگی رو به دانش آموزانش ارائه بده - هم باید از نظر اخلاقی یک مشاور باشه - پس چیزی که اون رو متمایز می کنه اخلاق مدار بودن
سازمان گرایی	آشنایی با ویژگی‌های محیط کاری، سازمان گرایی، داشتن تعهد شغلی و نظام ارجاع	و اگر مورد جدی بود باید ارجاع بده - تک روی نکنه، اینجوری نباشه که تافته جدا بافته باشه - یه مشاور نقش اصلی در سازماندهی مدرسه یا هر ارگان دیگه ای داشته باشه که مشغول به کاره و پذیرنده صرف نباشه - باید خودش رو عضوی از سازمان کاریش بدونه - هماهنگی با سازمان و اداره ای که باهاش کار می کنه.

طبق نتایج جدول ۲، مولفه‌های شایستگی‌های حرفه‌ای موردنیاز روان‌شناسان و مشاوران مدرسه شامل پنج مقوله‌های اصلی "تخصص و مهارت"، "بروزآوری"، "ویژگی‌های فردی"، "ویژگی‌های اخلاقی" و "سازمان‌گرایی" است. مقوله تخصص و مهارت مورد نیاز مشاور شامل داشتن سواد مشاوره، مهارت‌گرایی و تخصص، تجربه، توانایی برقراری ارتباط، هماهنگی حرف و عمل، دقت و ریزبینی، توجه به تفاوت‌های فردی و داشتن برنامه و هدف می‌باشد، مقوله بروزآوری مشاور شامل آشنایی با فضای مجازی، بروز بودن، یادگیری مادام‌العمر می‌باشد. مقوله ویژگی‌های فردی مورد نیاز مشاور شامل داشتن سلامت عاطفی و روانی، فعال و پرانرژی، داشتن خودآگاهی و انتقادپذیری، داشتن تیپ شخصیتی مشاور، صبور و بردبار بودن، داشتن توانایی همدلی و درک متقابل، واقع بین بودن، اعتمادپذیری، خلاق بودن، داشتن اقتدار و انعطاف‌پذیری است. مقوله ویژگی‌های اخلاقی مورد نیاز مشاور شامل عدم سوگیری، قضاوت، داشتن بینش، متعهد، رازدار بودن و اخلاق‌مداری می‌باشد. و مقوله سازمان‌گرایی شامل آشنایی با ویژگی‌های محیط کاری، سازمان‌گرایی، داشتن تعهد شغلی و نظام ارجاع است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر واکاوی مولفه‌های شایستگی‌های حرفه‌ای موردنیاز روان‌شناسان و مشاوران مدرسه بود. نتایج نشان داد که الگوی شایستگی‌های حرفه‌ای موردنیاز روان‌شناسان و مشاوران مدرسه شامل مقوله‌های اصلی "تخصص و مهارت"، "بروزآوری"، "ویژگی‌های فردی"، "ویژگی‌های اخلاقی" و "سازمان‌گرایی" است. این نتیجه با نتایج پژوهش‌های کاراتس و کایا (۲۰۱۵)، هاکنی و کومیر (۲۰۰۸)، هالینسکی (۲۰۰۹) مطابقت داشت.

هر حرفه تخصصی دارای یکسری اصول، قواعد، چهارچوب‌ها و ضوابطی است که همانند یک زیربنا، زمینه را برای اجرای آن فراهم می‌کند. حرفه مشاوره نیز مسلماً دارای یکسری شایستگی‌های دانشی و مهارتی مانند داشتن تخصص در این شغل است که تسلط و دارا بودن آن لازمه وارد شدن به این شغل خطیر و بسیار حساس و انجام وظایف محوله به شیوه‌ای درست و بر اساس قواعد علمی بخصوص در کار با دانش‌آموزان می‌باشد. چرا که براساس این مضمون مهم انتظار می‌رود نظام‌های آموزشی معاصر به رشد جسمی، عاطفی، فکری و اجتماعی دانش‌آموزان کمک کنند. به عبارت دیگر، در راستای شکوفاسازی استعدادهای دانش‌آموزان نیاز است که دانش‌آموز به صورت یک کل دیده شود و به همه نیازهای جسمی، روانی، عاطفی و اجتماعی او توجه شود. در نظام آموزشی تمام کشورهای دنیا به دانش‌آموزان خدمات متعددی ارائه می‌شود که به آنها امکان می‌دهد از آموزش خود نهایت استفاده را ببرند و در راستای استعداد خود پیشرفت کنند؛ یکی از این خدمات، "داشتن یک مشاور متخصص" است. مشاوره شامل یک فرآیند حمایتی نظاممند و حرفه‌ای است که به افراد کمک می‌کند تا خود را بیشتر و بهتر بشناسند، مشکلات خود را حل کنند، تصمیم بگیرند، انتخاب کنند، ظرفیت‌های خود را بهبود بخشند و تصمیمات خود را عملی کنند. مشاوران و روان‌شناسان چنین خدمات روان‌شناسی حرفه‌ای را ارائه می‌کنند، که نیاز است شایستگی‌های حرفه‌ای خاص یک مشاور را داشته باشند. به طور کلی، مشاور یک رابطه حسنه با مراجع برقرار می‌کند که بتواند مراجع را مورد حمایت روانی قرار دهد. تلاش می‌کند به مراجع کمک کند تا مسیر رشد و تغییر خود را پیدا کند و نیازهای او را برای تصمیم‌گیری و حل مشکلات بشناسد. از نظر کاراتس و کایا (۲۰۱۵) ارائه این خدمات توسط مشاور مدرسه نیازمند داشتن ترکیبی از خصوصیات و شایستگی‌های حرفه‌ای است. کاراتس و کایا (۲۰۱۵) اذعان داشتند که یک مشاور مدرسه در عین داشتن تخصص و دانش نظری مشاوره، باید خصوصیات و شایستگی‌های حرفه‌ای لازم را هم داشته باشد. با توجه به وظایف حرفه‌ای یک مشاور، نقش مشاوران روان‌شناختی مدرسه در فرآیند آموزش و پرورش و پیشرفت تحصیلی، فردی و حرفه‌ای افراد غیرقابل انکار است. این اهمیت و ضرورت زمانی پررنگ‌تر می‌شود که بپذیریم پرورش دانش‌آموزان در همه ابعاد و آمادگی آنها برای زندگی اجتماعی تنها از طریق فعالیت‌های آموزشی امکان‌پذیر نیست. مشاوران از

دانش‌آموزان حمایت می‌کنند تا خود را بهتر بشناسند و توانایی کافی را در یافتن راه‌حل برای مشکلات خود داشته باشند. با در نظر گرفتن مشاوره به عنوان بخشی تکمیلی از فعالیت‌های آموزشی، خدمات مشاوره روان‌شناختی و راهنمایی که توسط مشاوران مدرسه ارائه می‌شوند، از فراگیران حمایت و نیازهایی را برآورده می‌کنند که فعالیت‌های آموزشی نمی‌تواند، و این همان اهمیت و توجه به تفاوت‌های فردی در مضموم تخصص است.

در راستای مولفه‌های شایستگی‌های فردی و تخصصی مورد نیاز برای مشاور، هاکنی و کومیر (۲۰۰۸) اذعان داشتند از مشاوران انتظار می‌رود در حوزه علم مشاوره و روان‌شناسی متخصص باشند و دارای صلاحیت‌های شخصی و حرفه‌ای باشند. از این نظر، برخی از صلاحیت‌های فردی مورد نیاز برای یک مشاور روان‌شناسی موارد زیر هستند. موفقیت در روابط بین‌فردی، نوع دوستی، هوش و خلاقیت بالا، داشتن جهان‌بینی گسترده‌تر، اعتماد به نفس، حساسیت، صبر و بردباری، رضایت از خویش، اثربخشی، قابلیت اطمینان، صداقت، اصیل و شفاف بودن. علاوه بر این مشاوران مدرسه باید ویژگی‌های حرفه‌ای زیر را داشته باشند: تشویق‌کننده، انتقادگر و انتقادپذیر، حمایت‌کننده، پذیرای تغییر، موفق در کار، هدفمند، حساس به مشکلات دیگران، همدل، شنونده فعال، مسئولیت‌پذیر، قابل‌اعتماد، منسجم، صبور و صادق. این ویژگی‌های حرفه‌ای تا حدود زیادی می‌تواند در دستیابی مشاور و مراجع به نتایج مثبت و موثر جلسه مشاوره نقش داشته باشد. همسو بودن با نتایج این پژوهش‌ها، نوعی درک جهان شمول از شایستگی مشاوران مدرسه را نشان می‌دهد.

هالینسکی (۲۰۰۹) در مطالعه ویژگی‌هایی که به اثربخشی مشاوران کمک می‌کنند، دریافت که روی پنج ویژگی شخصیتی مورد نیاز برای یک مشاور بیشتر تأکید می‌شود. این ویژگی‌های شخصیتی عبارتند از: صمیمی و پذیرنده بودن، همدلی، انعطاف-پذیری، متکی به خود و صمیمیت. برای موفقیت‌آمیز بودن فعالیت‌های مشاور مدرسه، مهم است که مشاوران مدرسه این ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای را داشته باشند. همکاری سایر تیم و اعضای مدرسه عامل مهم دیگری است که به موفقیت خدمات مشاوره کمک می‌کند، و به نوعی تضمین‌کننده رسیدن به شایستگی‌های مورد انتظار مشاوران است. این مولفه بیانگر مضمون سازمان‌گرایی مشاوران مدرسه و به نوعی تأیید کار گروهی در یک نظام آموزشی است. به نحوی که در تایید این نتیجه CACREP به عنوان یک نهاد اعتباربخش از برنامه‌های مشاوره در ایالات متحده، صلاحیت‌های اصلی را فهرست می‌کند که مشاوران مدرسه باید دانش و توانایی مشورت با معلمان، مدیران مدرسه، خانواده‌ها و گروه‌های اجتماعی، انجام مشاوره برای ارتقای سطح علمی دانش‌آموزان را داشته باشند. توسعه حرفه‌ای، فردی و اجتماعی، تهیه و اجرای برنامه‌های توسعه و داشتن دانش و آموزش نیز از دیگر شایستگی‌های موردانتظار این نهاد است. در این راستا حمایت مدیران مدارس و تعهد مشاورین به شغل و محیط کاری از اهمیت بالایی برخوردار است.

از سوی دیگر سازمان‌گرایی و نظام ارجاع نیز از دیگر مضامین عمده در تعیین شایستگی‌های مشاوران مدرسه است، به نحوی که براساس برنامه راهنمایی مدارس ابتدایی و متوسطه دفتر مرکزی آموزش و پرورش ویژه و خدمات مشاوره CACREP، برخی از وظایفی که مشاوران مدرسه باید انجام دهند، مشاوره با معلمان است که به عنوان مشاور خدمت می‌کنند و منابع لازم را فراهم می‌کنند. مواد و ابزار ارزشیابی، تکمیل فعالیت‌های تعریف شده در برنامه درسی که توسط مشاور مدرسه به صورت حضوری انجام می‌شود، ارزیابی برنامه درسی با سایر معلمان کلاس و تعیین کمبودهای احتمالی، انجام اقدامات احتیاطی لازم همراه با مشاوران کلاس و مدیران مدرسه، اطلاع والدین از برنامه درسی و ایجاد تغییرات لازم در برنامه درسی با توجه به نیازها و شرایط مدرسه است. توجه به اصول و ترتیبات سازمانی از شایستگی‌هایی است که مسیر موفقیت و بهبود دانش‌آموزان را هموار می‌سازد، چرا که با داشتن یک گروه و توجه جامع به ابعاد متفاوت یک دانش‌آموز علاوه بر رسیدن به یک برداشت کلی از شرایط فرد، همتی جمعی و تخصصی از مباحث و علوم گوناگون بدست می‌آید (بائومان و همکاران، ۲۰۲۳). بنابراین مهارت برقراری ارتباط با سایرین، مشورت گرفتن و بینش نسبت به مشکلات افراد و البته شرایط جمعی از شایستگی‌های مطلوب مورد انتظار در این پژوهش و همسو با سایر پژوهش می‌باشد.

بعضاً عدم سازمان‌گرایی و فقدان آگاهی به خدمات مشاوره، مشاوران را در فرآیندی وارد می‌کند، که نتایج مطلوبی به همراه ندارد، برخی از وظایفی که انجمن مشاوران مدرسه آمریکا^۱ (۲۰۲۱) آنها را غیرمرتبط با حرفه مشاوره تشخیص داد، ثبت‌نام دانش‌آموزان تازه وارد، نظارت در طول امتحانات، امضای برگه‌های توجیهی غایبان، برخورد با نظم و انضباط مدرسه، فرستادن دانش‌آموزان متخلف به خانه، حضور در دوره‌های آموزشی به جای معلمان غایب، محاسبه نمرات دانش‌آموزان، ثبت نام مجدد دانش‌آموزان، مشاهده سالن‌های مدرسه، و نگهداری سوابق منشی و انجام امور اداری است. با این حال، عدم توانایی در تغییر انتظارات مدیران مدرسه باعث ایجاد مشکلاتی در ارائه خدمات مشاوره‌ای سالم در محیط مدرسه می‌شود (اوزباکی و همکاران، ۲۰۰۸). طبق نتایج مطالعات، زمانی که مشاوران مدارس درگیر کارهای متفرقه بوده و سازمان‌گرایی بصورت اصولی صورت نگرفته است، این شرایط روی کارآمدی فعالیت‌های مشاوران تأثیر منفی می‌گذارد. برای اینکه مشاوران مدرسه خدمات مشاوره و راهنمایی را در محیطی بدون مشکل ارائه دهند، انتظار می‌رود که سایر اعضا نسبت به وظایف مشاوران مدرسه آگاهی داشته باشند، از آنها حمایت کنند و با آنها همکاری کنند (ارفسا و ولدمسکل، ۲۰۲۰).

نتایج فوق بیانگر اهمیت توجه به نقش مشاور و شایستگی‌های متنوع برای این گروه از مشاغل حائز اهمیت است، اما بررسی‌های انجام شده در این زمینه مربوط به گذشته و در عین حال محدود است، لذا ارائه تبیینی درخور با محدودیت جدی بخصوص در منابع داخلی مواجه بوده است. از سوی دیگر دسترسی به مشاوران با تحصیلات مرتبط و شاغل در تخصص مرتبط با این رشته نیز دشوار بود و این محدودیت دسترسی به نمونه فرآیند مصاحبه و نمونه‌گیری را با دشواری بیشتری مواجه نمود. همچنین درگیر شدن مشاوران در مشاغل و خدماتی غیر از مشاوره، برآورد آنان از شایستگی‌های حرفه‌ای را دچار تحریف و به نوعی سوگیری نمود. در نهایت باید به نقش فرهنگ در مشاوره اشاره داشت، ممکن است تعریف و شناسایی شایستگی‌ها به فرهنگ و سازمان خاصی متفاوت باشد. از آنجایی که این پژوهش روی مشاوران مدرسه در شهر اصفهان انجام شده است، ممکن است ویژگی‌های فرهنگی-اجتماعی و سطح دانش تخصصی و کاربردی مشاوران، نتایج پژوهش را تحت تأثیر قرار داده باشد. از این رو پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی این متغیرها مطالعه شوند. همچنین پیشنهاد می‌شود در گزینش و انتخاب مشاوران مدارس به مولفه‌های شایستگی‌های حرفه‌ای موردنیاز روان‌شناسان و مشاوران توجه شود.

1. ASCA

2. Özabacı, Sakarya & Doğan

منابع

- پرویزی، مریم. (۱۳۹۶). نگاهی بر تاثیرات مثبت و معضلات حضور مشاور در مدرسه و نقش وی در پیشگیری و بهبود آسیب‌های روانی و اجتماعی دانش‌آموزان. پنجمین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روان‌شناسی، آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی ایران، تهران، <https://civilica.com/doc/654473>
- دلاور، علی. (۱۴۰۱). مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی. تهران: رشد.
- سلیمانیان، علی‌اکبر؛ و نظری، محمدعلی. (۱۳۹۲). فنون و فرآیند مشاوره: رویکرد یکپارچه چندنظریه‌ای. تهران: نشر علم.
- فرهادی، محدثه؛ عبداللهی، حسین؛ عزیزی، محمد؛ و طاهری، مرتضی. (۱۴۰۲). واکاوی مولفه‌های توسعه نگرش کارآفرینی در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه نظری؛ کاربرد رویکرد آمیخته. ۲(۳)، ۲۰-۱.
- <https://doi.org/10.22126/eme.2023.9683.1048>
- کاوایی، حسین؛ نوری‌زاده، مریم؛ پورناصح، مهرانگیز؛ و قدس میرحیدری، سیمین. (۱۳۸۱). جایگاه مشاوران مدارس و موانع مشاوره: نقد کیفی. تازه‌های علوم شناختی، ۴(۱)، ۶۷-۷۶.
- کریمی مزیدی سجاده؛ زارعی محمود آبادی، حسن؛ قادری ثانوی، رمضانعلی؛ حبیب‌پور، کرم؛ علیپور، فردین. (۱۳۹۲). رابطه سرمایه اجتماعی و کجروی در دانش‌آموزان پسر ۱۵ تا ۱۸ ساله شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۰-۱۳۹۱. رفاه اجتماعی، ۱۳(۵۰)، ۱۱۱-۱۳۴.
- مظفری قره‌بلاغ، صدیقه؛ و چراغی، مهدی. (۱۴۰۱). شناسایی عوامل مؤثر بر ترک تحصیل دانش‌آموزان در مقطع متوسطه مناطق عشایر شهرستان ماهشان. مطالعات برنامه ریزی قلمرو کوچ‌نشینان، ۲(۲)، ۱۵۱-۱۶۰.
- American School Counselor Association [ASCA]. (2021). ASCA Student Standards: Mindsets and Behaviors for Student Success. Alexandria, VA: Author. Retrieved from <https://www.schoolcounselor.org/getmedia/c2a69798-2620-414f-8744-4d4d911efa49/asca-student-standards.pdf>
- Arfasa, A. J., & Weldmeskel, F. M. (2020). Practices and challenges of guidance and counseling services in secondary schools. *Emerging science journal*, 4(3), 183-191.
- ASCA (2014). *Careers Roles. What Does a School Counselor Do?* Retrieved September 8, 2014, from www.schoolcounselor.org
- Bauman, S., Taylor, T., & Noor, A. (2023). Task groups as an anti-oppression opportunity for school counselors. *The Journal for Specialists in Group Work*, 48(2), 146-160. <https://doi.org/10.1080/01933922.2023.2204128>
- Burgess, M., Goodman-Scott, E., Kemer, G., Carlisle, K., & Carlisle, R. (2023). Development and Evaluation of the School Counseling Internship Competency Scale. *Professional School Counseling*, 27(1), 1-11. Doi:10.1177/2156759X221150004
- Hackney, H. & Cormier, S. (2005). *The Professional Counselor: A Process Guide to Helping*, (7th Ed.) Boston: Allyn & Bacon.
- Halinski, K. H. (2009). Predicting beginning master's level counselor effectiveness from personal characteristics and admissions data: An exploratory study. (Unpublished doctoral dissertation) University of North Texas, Texas.

- Karataş, K., & Kaya, İ. (2015). An investigation of the perceptions of school administrators towards the roles and duties of school counselors. *Eurasian Journal of Educational Research*, (61).
- kos, P., & Duquette, K. (2022). Trends and Changes in School Counselor CACREP Standards in the United States. *Journal of School-Based Counseling Policy and Evaluation*, 4(1), 1-10.
<https://doi.org/10.25774/aa2n-z983>
- Lee, D. G. (2019). A global portrait of counselling psychologists' characteristics, perspectives, and professional behaviors. In *A global portrait of counselling psychology* (pp. 1-22). Routledge.
- Ozabacı, N., Sakarya, N. ve Dogan, M. (2008). The evaluation of the school administrators' thoughts about the counseling and guidance services in their own schools, Balıkesir University Journal of Social Sciences Institute, 11 (19), 8-22.

Analysis of the Components of Need Professional competences of School Psychologists and Counselors: Using Qualitative Approach

Leila Nejat Bakhsh Isfahani¹, Abotaleb Saadati Shamii², Mohammad Ghamari³

Abstract

The present research aimed to study the components of need professional competences of school Psychologists and Counselors. This was an applicable and quality research. Statistical population was counselors and psychologists in public schools in Isfahan. Using snowball sampling, 16 participants were selected and sampling process continued until information saturation was achieved. Data were collected through semi-structured interview and analyzed using thematic analysis and three-step coding process of open, central and selective. The results showed that the components of need professional competences of School Psychologists and Counselors have 5 major categories; expert and skill (counseling knowledge, having skill, expert, experience, ability in relationship, congruency, precision, attention to individual differences, having planning and goal), updating (knowing of virtual space, being up-to-date, lifelong learning), Individual characteristics (having mental health, active and lively, self-awareness and criticism, personality type, patience and tolerance, empathy and mutual understanding, realism, having trust and security, creativity, authority, flexibility), Ethical characteristics (non-bias and judgment, positive insight and belief, confidential and ethics) and organizationalism (Knowing of the traits of the work environment, organizationalism, job commitment and referral system). Therefore, it can be concluded that in order to provide specialized counseling services in schools, psychologists and counselors need various and comprehensive professional skills. Therefore, it is suggested to pay attention to these components of professional competencies in the process of hiring a school counselor.

Keywords: Professional Competences, Psychologist, School Counselor

1. PhD student of Counseling, Sciences and research branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

2. Assistant Professor, Psychology Department, Science and Research branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

3. Professor, counseling Department, Science and Research branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran